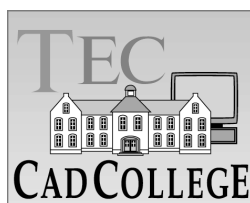

Fusion

Basisboek 2026

CAD College BV is een CAD centrum dat zich bezig houdt met kennisoverdracht op het gebied van CAD. Hiervoor zijn de volgende uitgaven en diensten ontwikkeld:

Boeken:

AutoCAD 2027 Computer Ondersteund Ontwerpen	ISBN 978-94-92250-85-8
AutoCAD 2026	ISBN 978-94-92250-77-3
AutoCAD 2025	ISBN 978-94-92250-69-8
AutoCAD Aanpassen: AutoLisp & VB.NET	Onderdeel van cursus
AutoCAD LT 2027 Computer Ondersteund Ontwerpen	ISBN 978-94-92250-84-1
AutoCAD LT 2026	ISBN 978-94-92250-76-6
AutoCAD LT 2025	ISBN 978-94-92250-68-15
Inventor 2027 Computer Ondersteund Ontwerpen	ISBN 978-94-92250-89-6
Inventor 2026	ISBN 978-94-92250-79-7
Inventor 2025	ISBN 978-94-92250-71-1
Fusion Basisboek 2026	ISBN 978-94-92250-83-4
Revit 2027 Bouw Informatie Modelleren	ISBN 978-94-92250-88-9
Revit 2026	ISBN 978-94-92250-81-0
Revit 2025	ISBN 978-94-92250-73-5
Revit Dynamo	Onderdeel van cursus

Voor het gebruik op school zijn er verkorte schooledities verkrijgbaar.

Cursussen:

AutoCAD 2D	2D-Basis 2D Gevorderd 2D Update Expert & 3D
AutoCAD Aanpassen	AutoLisp VB.Net Basis Gevorderd
Autodesk Revit	Basis Gevorderd Bouw Gev. Installatietechniek Expert
Autodesk Inventor	Basis Gevorderd Expert Update iLogic
Fusion	Basis Gevorderd EEM / FEM
Autodesk 3ds Max	Basis Gevorderd Expert
Twinmotion	Basis

HBO trajecten:

Verkorte HBO opleiding puur en alleen over CAD

ACE Systeem Manager	(AutoCAD),
ACE Mechanical Designer	(Inventor / Fusion),
ACE Architectural Designer	(Revit)

Software:

9000 Nederlandse symbolen voor AutoCAD, online download
 Trainer CAD / BCAD online les inclusief Nederlandstalig CAD programma,
 Online cursussen voor de regels van de technische tekening en over ruimtelijk inzicht.

Internet: www.cadcollege.com en www.cadcollege.nl

Tekeningen en Instructiefilmpjes uit de boeken over AutoCAD, Inventor, Revit, Fusion, kadastrale kaarten en 3D-modellen van percelen en panden in Nederland, symbolen voor AutoCAD, Families voor Revit.

Fusion

Basisboek 2026

Ronald Boeklagen

Ruud Boeklagen

iv

ISBN: ISBN 978-94-92250-83-4
1^e druk, 1e oplage

Copyright © 2026: TEC / CADCollege BV
Kerkenbos 1018 B
6546 BA Nijmegen

Uitgever: TEC / CADCollege BV
Kerkenbos 1018 B
6546 BA Nijmegen
Tel. (024) 356 56 77
Email: info@cadcollege.nl
<https://www.cadcollege.nl>

Auteur: ir. R.Boeklagen
ing. R.P. Boeklagen

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevens bestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of op enige andere manier, zonder schriftelijke toestemming van de uitgever TEC / CADCollege bv Kerkenbos 1018 b, 6546 BA Nijmegen.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16b Auteurswet 1912, het Besluit van 20 juni 1974, Stb 351, zoals gewijzigd bij Besluit van 23 augustus 1985, Stb 471, en artikel 17 Auteurswet 1912, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan de Stichting Reprorecht (Postbus 882, 1180 AW Amstelveen). Voor het overnemen van gedeelte(n) van deze uitgave in bloemlezingen, readers en ander compilatiewerken (artikel 16 Auteurswet 1912) dient men zich tot de uitgever te wenden.

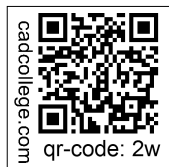
Voorwoord

Dit boek is bedoeld voor iedereen die start met Fusion. Het is gemaakt met de versie die is uitgegeven in het voorjaar van 2026. Het boek leert u niet alleen hoe u moet omgaan met Fusion, maar ook hoe u ontwerpt en hoe u tekeningen maakt volgens de juiste afspraken voor Nederland en België.

Software Voor het boek is Fusion (versie 2606.1) gebruikt onder Windows 11. Omdat Fusion maandelijks verandert, kan het zijn dat de afbeeldingen in dit boek afwijken van uw scherm. Meestal zijn de verschillen minimaal.

Studieaanwijzing Probeer de hoofdstukken in de volgorde van het boekje te doorlopen. De hoofdstukken bouwen namelijk op elkaar voort. Als u hoofdstukken overslaat, wordt het erg lastig. U kunt van een paragraaf de theorie overslaan, maar sla nooit een deel van de praktijk over. Anders werken de lessen niet goed. In het begin van de praktijk worden namelijk instellingen gemaakt die later van belang kunnen zijn.

Internet

Omdat Fusion continu wijzigt, zou u eerst op internet moeten kijken of er gewijzigde instructies bestaan. Gebruik daarvoor de qr-code die hiernaast staat.

<https://www.cadcollege.com> > Instructiefilm > QR-codes.

De uitwerking van de meeste oefeningen staan op het internet. Als u niet uit een bepaalde opgave kunt komen, dan bekijkt u de film. U kunt de filmpjes starten via:

<https://www.cadcollege.com> > Instructiefilm > QR-codes.

Let op de code onder de afbeelding. Deze kunt u intypen op de internetpagina.

Wij wensen u veel plezier toe met dit boek.

mei, 2026 Nijmegen

Ruud en Ronald Boeklagen

Inhoud

	1 Fusion in vogelvlucht.....	13
	1.1 Ontwerpen	15
	1.2 Bediening Fusion	16
	1.3 Hubs	22
	1.4 Projecten	24
	1.5 Onderdelen	32
	1.6 Samenstellingen	41
	1.7 Animaties	44
	1.8 Tekeningen	48
	1.9 Wijzigingen	54
	1.10 Oefeningen	60
<i>Schets</i>	2 Vorm- en maatvoorwaarden.....	67
	2.1 Inleiding	69
	2.2 Vrijheidsgraden	71
	2.3 Maatvoorwaarden	79
	2.4 Vormvoorwaarden	86
	2.5 Oefeningen	94
	3 Aanmaken schets	97
	3.1 Inleiding	99
	3.2 Lijn	103
	3.3 Cirkel en ellips	112
	3.4 Boog	116
	3.5 Afronding en afschuining	121
	3.6 Punt	128
	3.7 Tekst	134
	3.8 Oefeningen	139
<i>3D Vorm</i>	4 Inleiding vormen.....	145
	4.1 Inleiding.	147
	4.2 Tijdlijn	151
	4.3 Onderdrukken	158
	4.4 Oefeningen	160

5 Contourvormen	161
5.1 Inleiding.	163
5.2 Extrusie	167
5.3 Draaien	178
5.4 Sweep langs 2D-schets.	183
5.5 Sweep, 3D-schets, skeletmodelleren	188
5.6 Rib	195
5.7 Oefeningen	196
6 Bewerkingsvormen.....	199
6.1 Inleiding.	201
6.2 Afronding	202
6.3 Afschuining	206
6.4 Gat en Schroefdraad.	208
6.5 Tap-einden	212
6.6 Oefeningen	219
7 Werkvlakken.....	221
7.1 Inleiding.	223
7.2 Projectie	224
7.3 Eigenschappen.	226
7.4 Plaatsing werkgeometrie	227
7.5 Oefeningen	235
8 Complexe contourvormen	237
8.1 Inleiding.	239
8.2 Sweep	240
8.3 Loft	246
8.4 Oefeningen	258
9 Vrijvorm modeleren	259
9.1 Inleiding.	261
9.2 Primitieven	264
9.3 Rekken vorm	268
9.4 Verfijnen vorm	272
9.5 Verbindingen	275
9.6 Vloeiende overgangen	280
9.7 Oefeningen	285

	10 Realistische weergave.....	287
	10.1 Inleiding.	289
	10.2 Beeldinstelling	290
	10.3 Kleur en uiterlijk	297
	10.4 Raytracen	304
	10.5 Omgeving en Camera	310
	10.6 Uitvoer	314
	10.7 Oefeningen.	316
<i>Tekening</i>	11 2D tekeningen.....	319
	11.1 Tekeningssoorten	321
	11.2 Normen, stijlen en instellingen	324
	11.3 Voorbedrukt papier	327
	11.4 Aanzichten	338
	11.5 Technische projectie	351
	11.6 Bemating.	358
	11.7 2D tekenen.	365
	11.8 Revisies en versies	367
	11.9 Tekening automatisering	369
	11.10 Oefeningen	371
	12 Notaties	373
	12.1 Speciale bemating	375
	12.2 Maattolerantie	392
	12.3 Passing.	395
	12.4 Ruwheid	400
	12.5 Vorm- en plaatstolerantie	406
	12.6 Oefeningen.	409
<i>Samenstelling</i>	13 Samenstelling	413
	13.1 Inleiding	415
	13.2 Componenten	417
	13.3 Projecteren	422
	13.4 Verbindingen en plaatsvoorwaarden	428
	13.5 Ondoordringbaar.	435
	13.6 Bewegingssimulatie.	437
	13.7 Bewerkingen	438
	13.8 Koopdelen	441
	13.9 Controleer of alles past	448
	13.10 Samenstellingstekening	451
	13.11 Exploded view	458
	13.12 Oefeningen	466

	14 Skeletmodel.....	469
	14.1 Concept	471
	14.2 Verbindingen.	475
	14.3 Ruimtelijk concept	480
	14.4 Oefeningen.	486
	15 Varianten.....	489
	15.1 Inleiding	491
	15.2 Wiskundige uitdrukking	493
	15.3 Configuraties	499
	15.4 Bibliotheek.	508
	15.5 Oefeningen.	509
<i>Plaatwerk</i>	16 Plaatwerk in vogelvlucht.....	513
	16.1 Inleiding	515
	16.2 Modelleren met flenzen.	524
	16.3 Oefeningen.	528
	17 Basiskennis plaatwerk.....	529
	17.1 Vrijbuigen	531
	17.2 Stijlen	536
	18 Bewerkingen plaatwerk.....	545
	18.1 Basisvorm	547
	18.2 Flens	549
	18.3 Openvouwen	555
	18.4 Felsen en kralen	558
	18.5 Uitslag	560
	18.6 Oefeningen.	566
<i>CAD Koppelingen</i>	19 Vogelvlucht Sterkteberekeningen.....	569
	19.1 Inleiding	571
	19.2 Mechanische eigenschappen.	574
	19.3 Eindige Elementen Methode	580
	19.4 Werkvolgorde	584
	19.5 Nauwkeurigheid	597
	19.6 Vergeetmenietjes	607
	19.7 Kracht	608
	19.8 Moment	613
	19.9 Druk.	615
	19.10 Vergeetmenietjes versus EEM	617
	19.11 Gat-as belasting	618
	19.12 Oefeningen	621

20 Prototype 3D printen	623
20.1 3D printen of cnc frezen	625
20.2 3D printen	627
21 CAM	637
21.1 Inleiding CAM	639
21.2 Ontwerpen voor CAM	641
21.3 Gereedschap	647
21.4 Nulpunt en Uitgangsmateriaal	652
21.5 Bewerkingen	655
21.6 Oefeningen.	672
22 Vogelvlucht ECAD	673
22.1 Inleiding	675
22.2 Ontwerpbestand	681
22.3 Componenten	683
22.4 Schema.	686
22.5 Printplaat.	691
22.6 3D printplaat.	702
22.7 Samenhang tussen bestanden	705
22.8 Tekening van het schema	707
22.9 Bill of Materials.	712
22.10 Printplaat voorbereiden	716
22.11 Printplaat produceren	719
22.12 Oefeningen	721
Index met de Engelse commandonamen	723

Inleiding

Delen

	Het boek bestaat uit een aantal delen.
<i>Vogelvlucht</i>	Het eerste hoofdstuk hoort bij het deel Vogelvlucht. Deze geeft een overzicht van Fusion.
<i>Schets</i>	Het tweede deel is geheel gewijd aan het maken van een degelijke schets. De schets is de fundering van iedere vorm.
<i>3D Vorm</i>	Het derde deel behandelt de 3D-vormen. Deze zijn vaak opgebouwd uit een schets en soms uit een bewerking.
<i>Tekening</i>	In dit deel leert u hoe u een tekening aanmaakt die voldoet aan de werktuigbouwkundige tekenregels.
<i>Samenstelling</i>	Het deel over samenstellingen behandelt de plaatsing van onderdelen en hun verbindingen.
<i>Plaatwerk</i>	Dit deel behandelt het buigen (zetten) van platen.
<i>CAD Koppelingen</i>	Behandelt andere computer ondersteunde technieken zoals: CAE (Computer Aided Engineering), CAM (Computer Aided Manufacturing) en ECAD (Electrical Computer Aided Design).
<i>Index</i>	Achterin het boek staat de index. Deze gebruikt u om een commando terug te zoeken.

Hardware

<i>Computer</i>	U heeft voor het doorlopen van de les een computer nodig met daarop Fusion en Windows 11 64-bits, of Apple MacOS.
<i>Snellheid</i>	Hoe sneller de computer, hoe makkelijker u werkt. Er wordt een processor met een snelheid van meer dan 3 GHz aangeraden, maar 2 GHz kan ook heel goed.

Studie aanwijzingen

Lees deze gebruiksaanwijzing voor het boek door.

Opbouw van de lessen

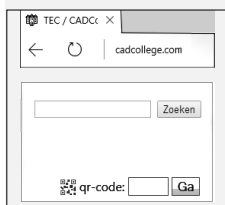

Een hoofdstuk is opgebouwd uit een aantal paragrafen.

Iedere paragraaf begint met theorie. Deze slaat u over als u dit boek gebruikt in een cursus. De docent vertelt dan de theorie. Sla deze ook over als u “een man van de praktijk” bent. Na de theorie volgt de praktijk. Deze doorloopt u stap voor stap. Sla niets over van de praktijk, anders raakt u vast. Het voorbeeld dat uitgewerkt wordt in de praktijk overlapt meerdere paragrafen. Sluit na de praktijk niet direct het Fusion-bestand dat u heeft gemaakt. Vaak heeft u deze in de volgende paragraaf weer nodig. Sla dit bestand wel op, maar laat het op het scherm staan, terwijl u de volgende theorie doorneemt of terwijl uw docent de uitleg geeft. Dit voorkomt overbodig tekenwerk.

Aan het eind van een hoofdstuk staan oefeningen waarmee u kunt controleren of u het geleerde heeft begrepen.

Praktijk

Als u het practicum doorloopt, moet u het boek als volgt gebruiken: u doet alleen iets als dat expliciet in de linkerkolom staat! U leest de uitleg die daar rechts naast staat. Het opschrift van de knoppen is in het Engels, zodat u deze kunt herkennen. De uitleg is in het Nederlands, omdat u hier iets van moet leren. Tussen de tekst staan afbeeldingen van het beeldscherm. De informatie op uw eigen beeldscherm moet hiermee overeenkomen.

Oefeningen

Zoals in ieder leerboek eindigen de hoofdstukken met oefeningen. Met de oefeningen leert u daadwerkelijk het CAD-systeem gebruiken. Als u de lessen door zou nemen zonder oefeningen, dan zou u de lessen snel vergeten. Wanneer u een bepaalde oefening niet kunt maken, dan kijkt u op de internetsite www.cadcollege.com of er een instructiefilm over bestaat. Deze site kunt u activeren met de qr-code. Op deze site staan ook voorbeelden en hulpbestanden. Sommige van deze bestanden worden in het boek gebruikt.